

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка

Наукова бібліотека
Науково-бібліографічний відділ

Василь Наумович Боровик
(1925–2007)

До 90-річчя від дня народження

Біобібліографічний покажчик

Чернігів
2015

УДК 012:51
ББК Я19:В1
Б83

Уклад. Н. П. Шуляр
Відп. ред. Г. Г. Макарова

Боровик Василь Наумович [Текст] : до 90-річчя з дня народження : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. П. Шуляр ; відп. ред. Г. Г. Макарова. – Чернігів, 2015. – 32 с.

Біобібліографічний покажчик «Василь Наумович Боровик» складений працівниками науково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка.

У покажчику вміщено біографію та список опублікованих праць Василя Наумовича Боровика, кандидата педагогічних наук, професора, відмінника народної освіти України, фахівця в галузі математики Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

УДК 012:51
ББК Я19:В1

© ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2015

Від упорядників

Біобібліографічний покажчик «Василь Наумович Боровик» продовжує серію «Наукова спадщина викладачів ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка». Він містить відомості про науковий та методичний доробок кандидата педагогічних наук, професора, відмінника народної освіти України, фахівця в галузі математики Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

До покажчика увійшли опубліковані праці: навчально-методичні посібники, статті з періодичних видань, збірників наукових праць, матеріалів науково-практичних конференцій та з інших джерел.

Біобібліографічний покажчик складається з таких розділів:

- Взірець мудрості, професійного і наукового таланту
- Хронологічний покажчик праць Василя Наумовича Боровика
- Про В. Н. Боровика
- Іменний покажчик співавторів.

У покажчику дотримано хронологічний характер розміщення опублікованих праць у прямій послідовності. У межах одного року матеріал розміщено за алфавітом назв. Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних державних стандартів і згідно з рекомендаціями ЦНБ імені В. І. Вернадського щодо складання та оформлення біобібліографічних покажчиків.

Видання адресовано науковцям, викладачам, учителям, методистам, студентам з метою використання у науково-дослідній, науково-методичній та професійній діяльності.

Взірець мудрості, професійного і наукового таланту

Василь Наумович Боровик народився 14 березня 1925 року у райцентрі Чорнобай Черкаської області в сім'ї селян – хліборобів. У 1941 році закінчив Чорнобаївську середню школу. Як і для тисяч його однолітків, цей рік змінив мирне життя на воєнне лихоліття. З вересня 1941 по вересень 1943 року юнак перебував на окупованій території, працював у громадському дворі (колишньому колгоспі), орав, сів, збирав урожай. У лютому 1943 р. був відправлений на примусові роботи до Німеччини, але по дорозі десь у Західній Україні вночі втік із поїзда, десять діб пішки добирався додому, а потім переховувався вдома до визволення рідних місць у вересні 1943 р. Червоною Армією.

До армії призваний у вересні 1943 р., в перші дні після визволення селища Чорнобай від фашистської окупації. Із вересня 1943 р. по травень 1950 р. служив у Радянській армії, брав участь у боях з фашистськими загарбниками спочатку зв'язківцем у піхотному полку, а потім, навідником протитанкової гармати 202-го гвардійського полку у складі 3-ї гвардійської танкової армії Першого Українського фронту маршала Рибалка. Визволяв Західну Україну, Польщу, брав участь у боях за Берлін і легендарному поході з Берліна на Прагу в останні дні війни, коли вже над Рейхстагом майорів червоний прапор Перемоги, а скривавлена, ще не звільнена Прага кликала Червону Армію на допомогу. Після закінчення воєнних дій служив у своєму ж полку спочатку в Австрії, потім під Берліном у складі Групи окупаційних військ у Німеччині командиром обслуги гармати, начальником обчислювальної команди при штабі артполку. За участь у боях у роки Великої Вітчизняної війни нагороджений орденом Вітчизняної війни другого ступеня, медалями «За відвагу», «За взяття Берліна», «За звільнення Праги», «За перемогу над Німеччиною у Великій

Вітчизняній війні 1941–1945 рр.» та 14-ма ювілейними медалями.

У травні 1950 р. демобілізувався у званні старшини, подав документи і був зарахований без вступних екзаменів за атестатом відмінника на фізико-математичний факультет Черкаського педагогічного інституту. «Навчатися після 10-річної перерви було важко, – згадував Василь Наумович. – Після занять завжди сидів у навчальних кабінетах до десятої години вечора, а ранком з шостої до восьмої повторював вивчений матеріал». Як і в школі, в інституті навчався тільки на «відмінно», був Сталінським стипендіатом – одним із трьох в інституті. Навчання поєднував з громадською роботою – був членом партбюро інституту, відповідав за роботу громадських організацій студентів інституту.

Закінчив Черкаський педінститут у 1954 році з дипломом відмінника, мав пропозицію залишитись на кафедрі математики асистентом, але відмовився, бо мав намір вступити до аспірантури, за рекомендацією Вченої Ради інституту. Тому поїхав працювати вчителем математики за направленням до Звенигородської середньої школи на Черкащині, звідки й вступив до аспірантури на кафедру математики Кримського педінституту у жовтні 1954 року. Спеціалізувався з геометрії.

По закінченні аспірантури Міністерством освіти України направлений на роботу старшим викладачем кафедри математики Чернігівського педінституту. Читав усі геометричні курси: аналітичну геометрію, проєктивну геометрію, основи геометрії, диференціальну геометрію, теорію чисел та інше. «Працюючи в Чернігівському педінституті, обіймав усі посади, окрім асистента і ректора», – жартував Василь Наумович.

У 1962 році опубліковані перші дві роботи (статті) з методики вивчення номограм у школі, а в 1963 р. опубліковано перший навчальний посібник «Елементи номографії в школі» (1963), написаний у співавторстві з Б. Г. Гончаренком.

У 1963 р. було завершено написання кандидатської дисертації на звання кандидата фізико-математичних наук на тему «Деякі застосування цисоїдального перетворення до теорії плоских алгебраїчних кривих», яка дістала позитивний відгук кафедри геометрії Київського університету ім. Т. Г. Шевченка, але з певних причин захист не відбувся. Результати досліджень в теорії кривих опубліковані в 10-ти статтях наукових збірників.

3 травня 1962 р. – декан новоствореного загальнонаукового факультету, де на вечірній і заочній формі навчання було 22 спеціальності. Довелось добре потрудитись, щоб освоїти навчальні плани цих спеціальностей і забезпечити викладання багатьох не специфічних для педінституту дисциплін.

3 березня 1963 р. – проректор заочного навчання і старший викладач.

У грудні 1967 р., за власним бажанням, звільнився з посади проректора, дістав тримісячну творчу відпустку для завершення кандидатської дисертації, залишаючись на посаді старшого викладача.

У жовтні 1970 р. захистив кандидатську дисертацію при вченій раді Київського педінституту ім. М. Горького, дістав вчене звання кандидата педагогічних наук з методики викладання математики.

3 вересня 1971 р. – доцент кафедри елементарної математики (у званні доцента затверджений ВАКом 18.04.1973 р.).

Впродовж 1973–1985 рр. – завідувач кафедри геометрії і методики викладання математики.

Упродовж 1985–1990 рр. – завідувач кафедри геометрії.

3 квітня 1983 року – обраний на посаду професора кафедри геометрії.

26.04.1985 р. Вища Атестаційна Комісія при Раді Міністрів СРСР присвоїла вчене звання професора кафедри геометрії і методики викладання математики.

10.09.1990 року звільнений з посади завідувача кафедри геометрії у зв'язку із закінченням терміну обрання за

конкурсом і залишений професором кафедри геометрії до липня 1998 р.

Завідувачем кафедри був 17 років. Очолювана Василем Наумовичем кафедра за досягнення у громадській, виховній роботі неодноразово відзначалась переможцем в інституті, занесена до Книги пошани Міністерства освіти України.

З 1.07.1998 року – професор кафедри педагогіки, психології і методики викладання математики (реорганізація кафедр фізико-математичного факультету).

Наукові інтереси в аспірантурі і деякий час після аспірантури були пов'язані з вивченням властивостей кривих 6-го порядку за допомогою геометричних раціональних перетворень, зокрема цисоїдальних перетворень.

Безпосередня робота в інституті, робота з учителями математики в школі, керівництво педпрактикою студентів, участь у роботі республіканського семінару з методики викладання математики в Києві сприяли перенесенню наукових інтересів на методику викладання математики у ВНЗ і в середній школі.

Василь Наумович завжди говорив про себе: «Взагалі за характером я не індивідуаліст, люблю працювати з колегами, тому переважна більшість навчальних посібників написані мною у співавторстві з іншими викладачами математики (одна голова добре, а декілька – краще)». Він не лише невтомно працював сам, але й умів надихнути й організувати колег.

У 70-80 роки у Чернігівському педінституті склався активний авторський колектив математиків, до якого входили, окрім Василя Наумовича, тоді ще доценти В. М. Костарчук, Л. М. Вивальнюк, З. Г. Шефтель. У співавторстві вони видали декілька навчальних посібників з факультативних занять з математики в школі, ряд методичних посібників з математики для студентів-заочників, видали перший навчальний посібник з математики для студентів факультетів початкового навчання «Математика» (1985), а також «Практикум з розв'язування задач. Геометрія» (1978) для студентів фізико-математичних спеціальностей. У цей період було видано понад 30 навчальних посібників для школи і ВНЗ.

У 90-ті роки плідно працював авторський колектив Боровика В. Н., Рудник А. В., Євган Н. С. щодо написання і видання методичних навчальних посібників з математики для студентів-заочників факультету початкового навчання. Видано 6 навчальних посібників на базі видавничого відділу інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова АН УРСР.

Продовжувались видаватись навчальні посібники з факультативних занять з математики в середній школі. Виданий також новий навчальний посібник з математики для факультетів початкового навчання «Курс математики» (1995).

Активно працював авторський колектив у складі Боровика В. Н., Рудник А. В., Зайченка І. В. (професор, доктор педагогічних наук). Видано ряд методичних навчальних посібників з математики для студентів факультету початкового навчання і фізико-математичного факультету.

Василь Наумович також плідно працював з професором В. П. Яковцем – в той час ректором, професором Ніжинського педуніверситету, у співавторстві з ним написані і опубліковані всі вузівські геометричні курси: аналітична геометрія, проєктивна геометрія, основи геометрії, диференціальна геометрія, вища геометрія і інші.

Завдяки його талантові генерувати нові задуми і згуртовувати навколо себе авторські колективи однодумців навіть в останній рік його життя було опубліковано чотири навчальні посібники. Загалом його науковий доробок становить понад 120 наукових праць, серед яких 48 навчальних посібників з математики для студентів вищих навчальних закладів, 19 – для школи, багато публікацій пов'язаних з методикою викладання у середній та старшій школі.

За багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність Василь Наумович удостоєний високих нагород: почесного звання «Заслужений працівник народної освіти України» (2005 р.), нагрудного знака «Відмінник народної освіти УРСР» (1972 р.).

У період навчання в аспірантурі та роботі в педінституті неодноразово проходив військові курси, одержував офіцерські звання, вийшов у відставку у званні майора (1980 р.).

Викладати Василь Наумович продовжував до останніх днів свого життя. За майже 50 років педагогічної діяльності у Чернігівському педагогічному інституті, нині – Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т. Г. Шевченка, В. Н. Боровик здобув заслужений авторитет, перш за все, як викладач, лекції якого мали високий рівень науковості, логіку викладу матеріалу, бездоганну методичну структуру, чіткість, ґрунтовність і глибоке викладення. Ці якості в сукупності свідчили про його високу педагогічну майстерність. Студенти поважали Василя Наумовича за його компетентність, справедливість і об'єктивність.

Ще одна життєва грань Василя Наумовича – громадська діяльність: він багаторазово обирався секретарем партбюро факультету, членом парткому інституту. Тривалий час очолював університетську Раду ветеранів Великої Вітчизняної війни, опікувався проблемами ветеранів-пенсіонерів, неодноразово порушував і вирішував питання про матеріальну допомогу для тих, кому було найскрутніше.

Василь Наумович Боровик добре знана і шанована людина в університеті та місті Чернігові. Колеги пам'ятають про нього як людину високоморальну, високоінтелігентну і висококультурну. У повсякденному житті Василь Наумович був стриманим, розсудливим, мудрим. Ніхто ніколи не чув, щоб він підвищував голос. Василь Наумович завжди уважно вислуховував усі точки зору, а потім спокійно, аргументовано, дипломатично допомагав знаходити шляхи розв'язання проблемних питань, майстерно переконуючи у доцільності запропонованого ним рішення.

Педагог, науковець, методист, чуйна й турботлива людина, він був талановитою людиною не лише в роботі, а й у своїх захопленнях. Разом із дружиною Надією Яківною вони вирощували кактуси, у них була численна кількість цих квітів. А ще особливим його захопленням, рідкісним серед чоловіків, було вишивання картин. Одна з них, а саме вишитий ним портрет Тараса Шевченка, і донині прикрашає стіни кафедри педагогіки, психології та методик навчання фізики й математики.

19 жовтня 2007 року Василь Наумович відійшов у Вічність. Світла пам'ять про нього житиме в серцях його колег, учнів, студентів та послідовників. Василь Наумович Боровик був і залишається взірцем мужності, мудрості, людяності, педагогічного і наукового таланту.

*Олійник Н. А., канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки, психології та
методик навчання фізики й математики.*

Хронологічний показник праць Василя Наумовича Боровика

1957

Некоторые замечательные кривые шестого порядка [Текст] // Изв. Крым. пед. ин-та. – 1957. – Т. 29. – С. 176–198.

Про деякі цікаві раціональні криві [Текст] // Матеріали конференції викладачів ЧДПІ. – Чернігів, 1957. – С. 50–52.

1959

Про один клас кривих 6-го порядку [Текст] // Наукові записки ЧДПІ. – Чернігів, 1959. – Т. 4, вип. 5. – С. 53–63.

Цисоїдальне перетворення як метод утворення кривих вищих порядків [Текст] // Тези наукової конференції викладачів ЧДПІ. – Чернігів, 1959. – С. 30–31.

1961

Геометричні перетворення як метод конструювання і вивчення властивостей алгебраїчних кривих вищих порядків [Текст] // Тези доповідей на звітно-наукову конференцію викладачів ЧДПІ за 1960 рік. – Чернігів, 1961. – С. 36–39.

О некоторых приложениях циссоидального преобразования в теории кривых [Текст] // Изв. Крым. пед. ин-та. – 1961. – Т. 35. – С. 203–218.

1962

Про здвоєні шкали – найпростіші номограми та їх застосування в школі [Текст] : інструкт.-метод. поради для вчителів шк. обл. – Чернігів, 1962. – 25 с. (Співавт.: Б. Г. Гончаренко).

Як виготовити шкільний полігон [Текст] // Рад. шк. – 1962. – № 9. – С. 86–88. (Співавт.: Н. Я. Боровик).

1963

Елементи номографії в школі [Текст]. – Київ : Рад. шк., 1963. – 142 с. (Співавт.: Б. Г. Гончаренко).

1964

О кривых шестого порядка [Текст] // Тезисы докладов Второй всесоюзной геометрической конференции, 17–23 сент. 1964 г. – Харків, 1964. – С. 26–27.

1965

О циссоидалях двух конических сечений [Текст] // Украинский геометрический сборник. – Харків, 1965. – Вып. 1. – С. 12–15.

1966

Об одной проективной классификации кривых 6-го порядка [Текст] // Украинский геометрический сборник. – Харків, 1966. – Вып. 2. – С. 4–10.

Про одну проективну класифікацію кривих 6-го порядку [Текст] // Тези доповідей та повідомлення ювілейної наукової конференції, присвяченої 50-річчю ЧДПІ. – Чернігів, 1966. – С. 96–99.

1968

Міжсесійне завдання з вищої геометрії [Текст] : для студентів-заочників V курсу фіз.-мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1968. – 8 с.

Міжсесійне завдання з елементарної математики (геометрія) [Текст] : для студентів-заочників IV курсу фіз.-мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1968. – 6 с.

1969

Номограми [Текст] // Математика : посіб. для факульт. занять у 8 кл. – Київ, 1969. – С. 277–311.

Про зміни у викладанні елементів геометрії в зв'язку з новою програмою з математики в школі [Текст] // Тези доповідей міжвузівської наради-семінару з питань піднесення якості підготовки вчителів математики на заочних відділах педагогічних інститутів Української РСР. – Київ, 1969. – С. 20–22.

1970

Академік Д. М. Синцов про зв'язок викладання математики в середній і вищій школі [Текст] // Методика викладання математики. – Київ, 1970. – Вип. 6. – С. 170–177.

Методика викладання математики в середній школі. Методична розробка теми: «Боротьба за прогресивні ідеї в методиці математики в Росії у кінці XIX та на початку XX століття» [Текст] : для студентів-заочників фіз.-мат. ф-ту пед. ін-тів. – Київ : Вища шк., 1970. – 39 с.

Педагогическое наследие академика Д. М. Синцова [Текст] : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук. – Київ, 1970. – 24 с.

1971

Про вимоги до підручника з математики для середньої школи [Текст] : за пр. акад. Д. М. Синцова // Методика викладання математики. – Київ, 1971. – Вип. 7. – С. 166–170.

1972

Методичні вказівки до вивчення аналітичної геометрії [Текст] : для студентів-заочників I курсу мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1972. – 8 с.

Методичні вказівки до вивчення геометрії [Текст] : для студентів-заочників I курсу мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1972. – 21 с.

Методичні поради випускникам, що складають екзамен з математики [Текст]. – Чернігів, 1972. – 16 с. (Співавт.: В. М. Петров).

1973

Геометрія. II [Текст] : метод. вказівки і контрол. завдання для студентів-заочників II курсу мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1973. – 20 с.

1974

Алгебра і теорія чисел. Геометрія. Математичний аналіз і теорія функцій [Текст] : контрол. роботи для студентів-заочників I курсу : спец. «Математика». – Київ : Вища шк., 1974. – 180 с. (Співавт.: В. С. Кролевець, З. Г. Шефтель).

Геометрія. III [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу і контрол. завдання для студентів-заочників III курсу мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1974. – 32 с.

Факультативні заняття з математики у 7 класі [Текст] // Рад. шк. – 1974. – № 8. – С. 42–44. (Співавт.: І. Ф. Тесленко).

1975

Алгебра і теорія чисел. Геометрія. Математичний аналіз і теорія функцій [Текст] : контрол. роботи для студентів-заочників II курсу : спец. «Математика». – Київ : Вища шк., 1975. – 85 с. (Співавт.: В. С. Кролевець, З. Г. Шефтель).

Вища геометрія [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу і контрол. завдання для студентів-заочників V курсу : спец. «Математика». – Чернігів, 1975. – 28 с.

Геометрія. IV [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу для студентів-заочників IV курсу мат. ф-ту : спец. «Математика». – Чернігів, 1975. – 9 с.

Математика [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу для студентів-заочників : спец. «Педагогіка і методика початкового навчання». – Київ : Вища шк., 1975. – 76 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, З. Г. Шефтель).

1976

Факультативні заняття з математики у VIII класі [Текст] // Рад. шк. – 1976. – № 10. – С. 75–77. (Співавт.: І. Ф. Тесленко).

1978

Методичні вказівки до написання письмової екзаменаційної роботи з математики на атестат про середню освіту [Текст]. – Чернігів, 1978. – 73 с. (Співавт.: М. І. Антоненко).

Практикум з розв'язування задач. Геометрія [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-тів пед. ін-тів. – Київ : Вища шк., 1978. – 206 с. (Співавт.: І. Ф. Тесленко, І. С. Матюшко, Е. В. Рафаловський).

1980

Математика [Текст] : посіб. для пед. ін-тів. – Київ : Вища шк., 1980. – 400 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, В. М. Костарчук, Ю. В. Костарчук, З. Г. Шефтель).

1981

[Рецензія] [Текст] // Рад. шк. – 1981. – № 1. – С. 93–95. – Рец. на кн. : Формирование диалектико-материалистического мировоззрения учащихся при изучении математики : пособие для учителя / И. Ф. Тесленко. – Москва : Просвещение, 1979. – 136 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, І. С. Матюшко).

Из опыта организации факультативных занятий по математике [Текст] // Воспитание школьников в процессе обучения математике. – Москва, 1981. – С. 112–120. (Соавт.: Л. Н. Вивальнюк).

Математика [Текст] : посіб. для факульт. занять у 8 кл. – Київ : Рад. шк., 1981. – 207 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, М. М. Мурач, В. І. Пономаренко, І. Ф. Тесленко).

1982

Методичні рекомендації до викладання геометрії в VI класі за навчальним посібником «Геометрія. 6–10» О. В. Погорелова [Текст]. – Чернігів, 1982. – 52 с. (Співавт.: І. С. Матюшко, М. І. Антоненко, А. В. Рудник).

1984

Методичні рекомендації до вивчення теми «Рух і симетрія плоских фігур» на факультативних заняттях з математики у 7 класі [Текст]. – Чернігів, 1984. – 49 с.

1985

Геометрія [Текст] : практикум з розв'язування задач. – 2-е вид., перероб. і допов. – Київ : Вища шк., 1985. – 184 с. (Співавт.: І. Ф. Тесленко, І. С. Матюшко, Е. В. Рафаловський).

Математика [Текст] : посіб. для факульт. занять у 10 кл. – Київ : Рад. шк., 1985. – 209 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, М. М. Мурач, З. Г. Шефтель, І. Ф. Тесленко).

1988

Програми середньої загальноосвітньої школи [Текст] : факульт. курс з математики, 7–11 кл. / МО УРСР, Голов. упр. шк. – Київ : Рад. шк., 1988. – 23 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, З. Г. Шефтель, І. П. Коваленко).

Факультатив з математики у восьмирічній школі [Текст] // Рад. шк. – 1988. – № 2. – С. 31–36. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, І. Ф. Тесленко).

1989

Внесок академіка Д. М. Синцова в розвиток математичної освіти на Україні [Текст] // Розвиток школи і

педагогічної науки на Україні : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 1000-річчю шк. Київської Русі. – Ніжин, 1989. – Ч. 2.– С. 88–89.

Математика – 1 [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу і контрол. завдання для студентів-заочників I курсу : спец. 2121 «Педагогіка і методика початкового навчання» / Чернігів. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова АН УРСР, 1989. – 63 с.

Методичні рекомендації до використання літератури на факультативних заняттях з математики за новими (1988 р.) програмами [Текст] / Упор. нар. освіти облвиконкому, Обл. ін-т удосконалення вчителів, ЧДП ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1989. – 30 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, З. Г. Шефтель, І. П. Коваленко).

Методичні рекомендації до самостійної роботи з практикуму розв'язування геометричних задач для студентів IV–V курсів фізико-математичного факультету педагогічних інститутів [Текст]. – Чернігів, 1989. – 40 с. (Співавт.: Е. В. Рафаловський).

О пособия Е. С. Дубинчук и З. И. Слепкань «Преподавание геометрии в средних ПТУ» [Текст] // Математика в шк. – 1989. – № 5. – С. 148–150. (Соавт.: Н. Ф. Плясун).

1990

Математика – 2 [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу і контрол. завдання для студентів-заочників 2 курсу : спец. 2121 «Педагогіка і методика початкового навчання». – Київ : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова АН УРСР, 1990. – 46 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Методичні рекомендації до вивчення геометрії в 10–11 класах з поглибленим теоретичним і практичним вивченням

математики [Текст]. – Чернігів : Упр. НО облвиконкому, 1990. – 55 с.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів при вивченні математики на факультеті педагогіки та методики початкового навчання [Текст]. – Київ, 1990. – 52 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Організація і контроль навчальної самостійної роботи студентів [Текст] // Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної підготовки вчителя в умовах перебудови вищої і середньої школи : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф. – Ніжин, 1990. – Ч. 2. – С. 126–127.

Формування світоглядних позицій вчителя при вивченні математики в педагогічному інституті [Текст] // Формування світоглядних позицій вчителя в процесі навчання і виховання : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 50-річчю Дрогобиц. держ. пед. ін-ту ім. І. Я. Франка. – Дрогобич, 1990. – Ч. 2. – С. 193–195. (Співавт.: А. В. Рудник).

1991

До питання вивчення теореми Піфагора в середній школі [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 20–21. (Співавт.: Л. М. Кобко, Е. В. Рафаловський).

До питання розв'язування геометричних задач [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 33–35. (Співавт.: Л. М. Кобко, Е. В. Рафаловський).

Зміст і методика викладання геометричних тем на факультативних заняттях з математики в школі [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції,

присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 6–8. (Співавт.: Л. М. Кобко, Е. В. Рафаловський).

Математика – 3 [Текст] : метод. вказівки до вивчення курсу і контрол. завдання для студентів-заочників 3 курсу : спец. 2121 «Педагогіка і методика початкового навчання». – Київ : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова АН УРСР, 1991. – 48 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Організація самостійної роботи студентів-заочників факультету педагогіки і методики початкового навчання з математики [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 35–37. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Про підготовку підручника з математики для студентів спеціальності № 2121 «Педагогіка і методика початкового навчання» [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 38–39. (Співавт.: О. І. Соколенко, Л. М. Вивальнюк, М. М. Мурач).

1992

До вивчення розділу «Елементи геометрії» в курсі математики на факультеті педагогіки і методики початкового навчання [Текст] // Питання педагогіки та методики вищої школи : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф. – Чернігів, 1992. – С. 84–85. (Співавт.: А. В. Рудник).

Математика-практикум [Текст] : метод. рек. до самост. роботи студентів при розв'язуванні задач з розд. «Елементи геометрії», «Величини та їх вимірювання» на ф-ті педагогіки і методики поч. навчання. – Київ : Ін-т кібернетики

ім. В. М. Глушкова АН України, 1992. – 64 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Методика організації навчальної самостійної роботи студентів з математики [Текст] // Питання педагогіки та методики вищої школи : тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф. – Чернігів, 1992. – С. 92–94.

1993

Математика – 4 [Текст] : метод. рек. до самост. роботи студентів-заочників ф-ту педагогіки і методики поч. навчання (4-річний термін навчання) / Чернігів. держ. пед. ін-т. – Київ : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова АН України, 1993. – 52 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

Математика [Текст] : посіб. для факульт. занять у 9 кл. – Київ : Освіта, 1993. – 176 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, О. І. Соколенко).

1994

Математика – 5 [Текст] : метод. рек. до самост. роботи студентів-заочників ф-ту педагогіки і методики поч. навчання (п'ятирічний термін навчання) / Чернігів. держ. пед. ін-т. – Київ : Ін-т кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України, 1994. – 71 с. (Співавт.: А. В. Рудник, Н. С. Євган).

1995

Векторно-координатний метод розв'язування геометричних задач на площині і в просторі [Текст] : навч. посіб. – Київ : ІСДО, 1995. – 116 с. (Співавт.: М. Я. Ігнатенко).

До питання зображення просторових фігур на площині [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1995. – С. 108–110.

До питання про формування понять відповідності та відношення в курсі математики на факультеті педагогіки і

методики початкового навчання [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1995. – С. 115–116. (Співавт.: А. В. Рудник).

Курс математики [Текст] : навч. посіб. для студентів пед. навч. закл. – Київ : Вища шк., 1995. – 392 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, М. М. Мурач, О. І. Соколенко).

Метод математичної індукції [Текст] : навч. посіб. для студентів пед. ін-тів. – Чернігів : ЧДПІ, 1995. – 99 с. (Співавт.: М. Я. Ігнатенко).

Находчивость. Везение. Гуманность наших воинов. Радость победы [Текст] // 16 репортажів з війни : спогади працівників ін-ту, ветеранів ВВВ 1941–1945 рр. – Чернігів, 1995. – С. 12–16.

Побудова сегмента, що вміщує даний кут [Текст] // Диференціація навчання математики : зб. ст. / упоряд. і ред. М. І. Антоненко. – Чернігів, 1995. – С. 7–9.

Про взаємозв'язки у вивченні геометрії та алгебри в педагогічному інституті [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1995. – С. 113–114. (Співавт.: Л. М. Шидловська).

1996

Застосування властивостей квадратичної функції до розв'язування задач на максимум і мінімум [Текст] // Пед. обрії. – 1996. – № 1. – С. 83–87.

Застосування нерівностей до розв'язування задач на максимум і мінімум [Текст] // Ювілейна конференція з фізики та математики, присвячена 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка : матеріали конф. – Чернігів, 1996. – С. 26–29.

Програми педагогічних інститутів [Текст] : математика : спец. 7.010104 «Початкове навчання». – Київ : ІСДО, 1996. – 20 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, М. М. Мурач [та ін.]).

Реформування системи освіти в Україні – об’єктивна необхідність [Текст] // Педагогічні і психологічні проблеми підготовки вчителів : матеріали ювіл. наук. конф., присвяч. 80-річчю Чернігів. держ. пед. ін-ту ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1996. – С. 10–12.

1997

Елементарна комбінаторика [Текст] : навч. посіб. для студентів і викладачів педвузів / М-во освіти України, Ін-т змісту і методів освіти. – Київ : Тираж, 1997. – 220 с. (Співавт.: М. Я. Ігнатенко).

1998

Математика. 10 клас [Текст] : посіб. для шк. та кл. з поглибл. вивченням математики. – Київ : Освіта, 1998. – 301 с. (Співавт.: Л. М. Вивальнюк, Л. М. Шидловська, М. М. Мурач).

Побудова циркулем і лінійкою відрізків, заданих формулою [Текст] // Пед. обрії. – 1998. – № 3. – С. 25–28.

2000

Алгебраїчний метод у геометричних побудовах [Текст]. – Чернігів, 2000. – 176 с. (Співавт.: І. В. Зайченко).

Дипломні роботи з методики математики [Текст] : метод. матеріали для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Чернігів : ЧДПУ, 2000. – 48 с. (Співавт.: І. В. Зайченко).

До вивчення розділу «Елементи комбінаторики» в курсі «Алгебра і початки аналізу» XI класу [Текст] // Математика в шк. – 2000. – № 3. – С. 13–15 ; № 4. – С. 15–19.

Останні місяці війни [Текст] : спогади // Згадаймо грізні роки (13 репортажів з війни). – Чернігів, 2000. – С. 14–18.

Поділ відрізка в середньому і крайньому відношенні [Текст] // Пед. обрії. – 2000. – № 5. – С. 18–21.

2001

Геометричні перетворення площини [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2001. – Ч. 1. Основні поняття про відображення фігур. Симетрія відносно точки. Симетрія відносно прямої. – 208 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, М. М. Мурач, В. П. Яковець).

Побудова деяких правильних многокутників [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2001. – Вип. 4. – С. 17–22.

2002

Аналітична геометрія в просторі [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2002. – 146 с.

Геометричні місця точок [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-тів. – Ніжин : НДПУ, 2002. – Ч. 1 : Геометричні місця точок на площині та їх застосування до розв'язання задач. – 198 с. (Співавт.: В. Л. Мельник, В. П. Яковець).

Геометричні перетворення площини [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2002. – Ч. 2 : Поворот площини навколо точки. Паралельне перенесення. – 242 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, М. М. Мурач, В. П. Яковець).

Геометричні перетворення площини [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2002. –

Ч. 3 : Подібність і гомотетія. Інверсія. – 277 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, М. М. Мурач, В. П. Яковець).

Зображення просторових фігур та їх застосування до розв’язування задач на комбінацію тіл [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-тів пед. вузів. – Чернігів : ЧДПУ, 2002. – 192 с.

Курс проективної геометрії [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-тів пед. вузів. – Ніжин : НДПУ, 2002. – 255 с. (Співавт.: В. П. Яковець).

Курсові роботи з методики навчання математики [Текст] : посіб. для студентів випуск. курсів фіз.-мат. ф-тів. – Чернігів : ЧДПУ, 2002. – 48 с. (Співавт.: І. В. Зайченко).

Л. М. Вивальнюку – 80 [Текст] // Математика. – 2002. – № 40 (196). – С. 19.

2003

Геометричні місця точок [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2003. – Ч. 2 : Геометричні місця точок у просторі та їх застосування до розв’язування задач. – 140 с. (Співавт.: В. Л. Мельник, В. П. Яковець).

Геометричні перетворення площини [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Суми : Унів. кн., 2003. – 504 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, М. М. Мурач, В. П. Яковець).

З приводу статті Г. І. Гладіної і В. П. Сеніної [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – Вип. 18. – С. 18–19. (Співавт.: А. В. Рудник).

Конічні перерізи у давньогрецьких математиків [Текст]
// Вісник Чернігівського державного педагогічного
університету. Серія: Педагогічні науки / Чернігів. держ. пед.
ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – Вип. 18. – С. 14–17.

Математика. Практикум. Ч. 1 [Текст] : навч. посіб. для
студентів ф-ту поч. навчання / Чернігів. держ. пед. у-нт
ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – 125 с. (Співавт.:
І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика. Практикум. Ч. 3 [Текст] : навч. посіб. для
студентів ф-тів поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів.
держ. пед. у-нт ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – 114 с.
(Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Методи зображення просторових фігур [Текст] : навч.
посіб. для студентів вищ. навч. закл. – Чернігів, 2003. – 216 с.
(Співавт.: І. В. Зайченко, Л. М. Кобко).

Основи геометрії [Текст] : навч. посіб. для студентів
фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДПУ, 2003. – 186 с. (Співавт.:
В. П. Яковець).

Способи доведення п'ятого постулату Евкліда [Текст]
// М. І. Лобачевський – геніальний творець неевклідової
геометрії : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 210-
річчю з дня народж. М. І. Лобачевського / відп. ред.
Л. М. Кобко. – Чернігів, 2003. – С. 8–13. (Співавт.:
В. П. Яковець).

2004

Гармонія і естетика трикутника [Текст] : навч. посіб. для
старшокласників. – Чернігів, 2004. – 112 с. (Співавт.:
І. В. Зайченко, Л. М. Кобко).

Задачі на максимум і мінімум в геометрії [Текст] : навч. посіб. для студентів педвузів. – Київ : Зодіак, 2004. – 180 с. (Співавт.: М. Я. Ігнатенко).

Курс вищої геометрії [Текст] : навч. посіб. – Суми : Унів. кн., 2004. – 463 с. (Співавт.: В. П. Яковець).

Курс диференціальної геометрії [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту / М-во освіти і науки України, Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2004. – 234 с.

Математика. Практикум. Ч. 2 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-тів поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – 136 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика. Практикум. Ч. 4 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-тів поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – 94 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика. Практикум. Ч. 5 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-тів поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – 92 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика. Практикум. Ч. 6 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-тів поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – 188 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

2005

Аналітична геометрія на площині. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студентів фіз.-мат. ф-ту. – Ніжин : НДУ ім. М. В. Гоголя, 2005. – 269 с. (Співавт.: В. П. Яковець, В. Л. Мельник, Л. В. Ваврикович).

Аналітична геометрія у просторі. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. фіз.-мат. ф-ту / М-во освіти і науки України, Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2005. – 189 с. (Співавт.: В. П. Яковець, В. Л. Мельник, Л. В. Ваврикович).

Задачі на максимум та мінімум в геометрії [Текст] : навч.-метод. посіб. – Київ : Пед. преса, 2005. – 375 с. (Співавт.: М. Ігнатенко, М. Овчинникова).

Збірник задач з математики. Ч. 1 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2005. – 180 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Збірник задач з математики. Ч. 2 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2005. – 272 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

2006

Збірник задач з математики. Ч. 3 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2006. – 190 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика [Текст] : навч. посіб. для факульт. занять у 8 кл. – Ніжин, 2006. – 312 с. (Співавт.: М. І. Антоненко, І. В. Зайченко, Г. О. Корінь).

Математика. Множини. Відношення. Функції. Ч. 1 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання вищ. пед. навч. закл. / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2006. – 180 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

2007

Гармонія і естетика трикутника [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ : Освіта

України, 2007. – 180 с. (Співавт.: Л. М. Кобко, І. В. Зайченко).

Математика [Текст] : навч. посіб. для факульт. занять у 9 кл. / за ред. В. Н. Боровика. – Ніжин, 2007. – 368 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, В. П. Яковець, Л. М. Кобко, В. І. Коваленко, С. В. Музиченко, М. М. Мурач, Л. Г. Філон, Л. М. Шидловська, О. М. Хайтова).

Математика. Практикум. Ч. 1 [Текст] : навч. посіб. – Вид. 2-ге. – Чернігів, 2007. – 112 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Математика [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання ВПНЗ. – Чернігів : ЧДПУ, 2007. – Ч. 2 : Числові множини. – 162 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Поняття функції в працях Л. Ейлера [Текст] // Геній серед геніїв : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф., присвяч. 300-річчю від дня народж. видат. математика, невом. вченого-енциклопедиста і педагога Леонарда Ейлера, 16 квіт. 2007 р. / за ред. Л. М. Кобко. – Чернігів, 2007. – С. 31–33. (Співавт.: В. П. Яковець).

2012

Математика. Ч. 3 [Текст] : навч. посіб. для студентів ф-ту поч. навчання. – Київ : НУБіП України, 2012. – 164 с. (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

2014

Збірник задач з математики [Текст] : навч. посіб. – Київ : Компринт, 2014. – 544 с. – (Світлій пам'яті Василя Наумовича Боровика). (Співавт.: І. В. Зайченко, А. В. Рудник).

Про В. Н. Боровика

Зайченко, І. В. Василю Наумовичу Боровику – 80! [Текст] / І. В. Зайченко, Л. М. Кобко, А. В. Рудник // Математика в шк. – 2005. – № 3. – С. 55.

Зайченко, І. Професору В. Н. Боровику – 80! [Текст] / І. Зайченко, Л. Кобко, А. Рудник // Математика. – 2005. – № 13 (квіт.). – С. 8.

Математична школа Чернігівського державного педагогічного інституту-університету імені Т. Г. Шевченка [Текст] : Боровик Василь Наумович // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Чернігівська область [Текст] / ред. рада вид.: В. Г. Кремень (голов. ред.) [та ін.] ; редкол. тому: М. О. Носко (голов. ред.) [та ін.]. – Київ, 2012. – С. 110–111.

Іменний покажчик співавторів

Антоненко М. І. 15, 16, 27
Боровик Н. Я. 11
Ваврикович Л. В. 26
Вивальнюк Л. М. 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22
Гончаренко Б. Г. 11, 12
Євган Н. С. 17, 18, 19, 20
Зайченко І. В. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28
Ігнатенко М. Я. 20, 21, 22, 25, 27
Кобко Л. М. 18, 25, 27
Коваленко В. І. 27
Коваленко І. П. 16, 17
Корінь Г. О. 27
Костарчук В. М. 15
Костарчук Ю. В. 15
Кролевець В. С. 14
Матюшко І. С. 15, 16
Мельник В. Л. 23, 24, 26
Музиченко С. В. 27
Мурач М. М. 16, 19, 21, 22, 23, 24, 27
Овчинникова М. 27
Петров В. М. 14
Плясун Н. Ф. 17
Пономаренко В. І. 16
Рафаловський Е. В. 15, 16, 17, 18
Рудник А. В. 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 28
Соколенко О. І. 19, 20, 21
Тесленко І. Ф. 14, 15, 16
Філон Л. Г. 27
Хайтова О. М. 27
Шефтель З. Г. 14, 15, 16, 17
Шидловська Л. М. 21, 22, 27
Яковець В. П. 23, 24, 25, 26, 27, 28

Зміст

Від упорядників.....	3
Взірець мудрості, професійного і наукового таланту.....	4
Хронологічний покажчик праць Василя Наумовича Боровика.....	11
Про В. Н. Боровика.....	29
Іменний покажчик співавторів.....	30

Серія «Наукова спадщина викладачів ЧНПУ
імені Т. Г. Шевченка»

**Василь Наумович Боровик
(1925–2007)**

Біобібліографічний покажчик

*Видання підготовлено у 2015 році
до 90-річчя від дня народження В. Н. Боровика*

Відповідальна за випуск *Ганна Григорівна Макарова –
директор Наукової бібліотеки
ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка*

Укладач *Н. П. Шуляр*
Біографія *Н. А. Олійник*
Комп'ютерний набір *Н. П. Шуляр*

Наукова бібліотека Чернігівського національного педагогічного
університету імені Т. Г. Шевченка
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів 14013
тел 8 (04622) 3-70-64 e-mail: biblioteka@chnpu.edu.ua